

KRAJ - Awaria zbiornika Stronie Śląskie - oświadczenie Wód Polskich

Napisano dnia: 2024-09-24 15:25:10

(Inf. zewn.). **Trzeba będzie nieco poczekać na dokładne wyniki analizy sytuacji na zbiorniku przeciwpowodziowym na Morawie w Stroniu Śląskim. Na tę chwilę PGW Wody Polskie wydały oświadczenie:**

Charakterystyka suchego zbiornika przeciwpowodziowego Stronie Śląskie

Suchy zbiornik przeciwpowodziowy Stronie Śląskie jest zlokalizowany na potoku Morawa, lewobrzeżnym dopływie Białej Łądeckiej. Zbiornik został wybudowany w 1907 roku dla ochrony przeciwpowodziowej położonych niżej miejscowości, takich jak: Stronie Śląskie, Łądek-Zdrój, Radochów i Ołdrzychowice Kłodzkie. Zapora zamyka zlewnię o powierzchni 53,46 km². Podstawowe obiekty tworzące ten zbiornik to: zapora kamienna o długości 500 m, urządzenia zrzutowe w tym: upust denny i środkowy, przelew powierzchniowy. Obiekt mógł pomieścić do 1,38 mln m³ wody, przy dozwolonym odpływie 35,5 m³ na sekundę.

Działanie zbiornika Stronie Śląskie w dniach 13 - 15 września 2024 r.

W piątek, 13 września o godzinie 23:00 zbiornik Stronie Śląski rozpoczął piętrzenie. W sobotę, 14 września o godzinie 21:13, z uwagi na przekroczenie maksymalnego poziomu piętrzenia, na zbiorniku Stronie Śląskie zaczął działać przelew powierzchniowy. Obsługa zbiornika utraciła możliwość bezpiecznego sterowania urządzeniami zapory. Pracownicy pracujący na zbiorniku ewakuowali się z miejsca jako ostatni. W niedzielę, 15 września około godziny 10:35, ze względu na ciągły napór wody na konstrukcję zbiornika, doszło do rozmycia zapory ziemnej i woda przelała się przez obiekt w całkowicie niekontrolowany sposób. Zbiornik w Stroniu Śląskim był przygotowany na przepływ rzędu 70 - 80 m³/s, a przyjął falę powodziową 320 m³/s, czyli czterokrotnie większą. Należy podkreślić, że dokładne przyczyny awarii zbiornika muszą zostać szczegółowo zbadane.

Awaria zbiornika a komunikacja z centrum zarządzania kryzysowego w Stroniu Śląskim

W momencie przelania się wody przez zapórę ziemną zbiornika w dniu 15 września, poinformowano centrum zarządzania kryzysowego w Stroniu Śląskim za pomocą obecnej na miejscu straży miejskiej. To była jedyna możliwa droga komunikacji w tym momencie, ponieważ wystąpił całkowity brak łączności telefonicznej i komunikacji w całym regionie.

Nadzór wodny w Kłodzku otrzymał nieoficjalne informacje, że nastąpiło przebicie zapory ziemnej zbiornika w Stroniu Śląskim około godziny 11:45. Niestety nie można było potwierdzić tych informacji z powodu braku łączności. Dopiero o godzinie 13:05 potwierdzono te informacje. O wszystkim na bieżąco informowane było Centrum Operacyjne RZGW we Wrocławiu.

Do czasu utraty łączności operatorzy zbiornika informowali co godzinę centrum zarządzania kryzysowego w Stroniu Śląskim o sytuacji na zbiorniku. Ponadto kierownik nadzoru wodnego w Kłodzku poinformował Burmistrza Stronia Śląskiego o koniecznej ewakuacji już w sobotę 14 września o godzinie 22:52. Informację o koniecznej ewakuacji ludności przekazał również operator

zapory Stronie Śląskie w niedzielę 15 września, tuż po godzinie 7:00.

Kontrole stanu technicznego obiektów hydrotechnicznych - obowiązek prawny

Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy Prawo wodne, PGW Wody Polskie utrzymuje obiekty hydrotechniczne w należytym stanie. Corocznie wykonywane są wiosenne i jesienne przeglądy urządzeń wodnych, mające na celu sprawdzenie ich funkcjonowania oraz ewentualnie określenie niezbędnego zakresu prac utrzymaniowych.

Ponadto, wszelkie obiekty hydrotechniczne należące do PGW Wody Polskie podlegają, zgodnie z ustawą Prawo budowlane obowiązkowym okresowym kontrolom stanu technicznego oraz zgodnie z ustawą Prawo wodne, oceną stanu technicznego oraz stanu bezpieczeństwa.

Okresowe kontrole stanu technicznego (wynikające z prawa budowlanego) wykonywane są:

- co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego
- co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego
- każdorazowo kontrola bezpiecznego użytkowania obiektu w przypadku wystąpienia okoliczności czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.

Ustawa Prawo wodne nakłada na właściciela budowli piętrzącej o piętrzeniu powyżej 0,5 m obowiązek zapewnienia prowadzenia badań i pomiarów umożliwiających ocenę stanu technicznego oraz stanu bezpieczeństwa budowli. Informacja o częstotliwości wykonania ocen zawarta jest w instrukcji eksploatacji budowli hydrotechnicznej.

Kontrole stanu technicznego zbiornika Stronie Śląskie

Zespół Budowli Hydrotechnicznych Stronie Śląskie przeszedł ostatnią kontrolę pięcioletnią w 2022 roku, natomiast ostatnią kontrolę roczną w listopadzie 2023 roku.

Na podstawie ogólnej oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa w 2022 roku stwierdzono, że obiekt jest w dobrym stanie. Stan bezpieczeństwa oceniono na niezagrażający bezpieczeństwu.

Kontrola okresowa roczna z 2023 roku, na podstawie przeprowadzonych badań i oględzin, stwierdziła że podłoże, konstrukcja, urządzenia przeciwfiltracyjne, urządzenia drenażowe oraz urządzenia do przepuszczania wody są w dobrym stanie. Stan aparatury kontrolno-pomiarowej oceniono jako dostateczny.

Prace prowadzone na zbiorniku Stronie Śląskie

W 2011 roku przeprowadzony został remont zapory zbiornika Stronie Śląskie. W 2014 roku, w porozumieniu z gminą Stronie Śląskie, przygotowano ścieżkę pieszo-rowerową na koronie zapory wraz z rampą wejściową i instalacją oświetlenia.

Wody Polskie w 2020 roku dokonały interwencyjnego czyszczenia urządzeń upustowych suchego

zbiornika przeciwpowodziowego w Stroniu Śląskim, po przejściu wysokich stanów wód w dniach 14 - 20.10.2020 r. Natomiast w 2023 roku wyremontowały koryto potoku Morawa na terenie czaszy zbiornika Stronie Śląskie.

Zbiornik Stronie Śląskie został również objęty pracami w ramach Projektu Ochrony Powodziowej Dorzecza Odry i Wisły (kontrakt pn. OVFMP-4B.1/2 „Modernizacja i wdrożenie systemów pomiarów hydrologicznych, sterowania i teletechnicznych na obiektach hydrotechnicznych RZGW Kraków i RZGW Wrocław”).

Na terenie zbiornika i w jego pomieszczeniach biurowych od 2022 roku prowadzone były prace instalacyjne, związane z wykonaniem opomiarowania i przyłączenia układów pomiarowych obiektu do równoległe przygotowywanego systemu informatycznego Centrum Operacyjnego RZGW Wrocław.

Przy zaporze zbiornika wykonane było doziemne okablowanie do istniejących piezometrów. Prace polegały na ułożeniu kabli na fragmencie korony zapory czołowej i bocznej oraz skarpie od strony odpowietrznej. W istniejących piezometrach zainstalowano i podłączono sondy umożliwiające automatyczny pomiar. Roboty kablowe prowadzone na skarpie i koronie zapory po jej lewej stronie zostały zakończone i odebrane pod koniec 2023 roku jako wykonane prawidłowo. Po tym terminie wykonywane były jedynie prace montażowe i połączeniowe aparatury pomiarowej i kamer CCTV oraz prace porządkowe.

Wpływ prac na zbiornik Stronie Śląskie

Prace zostały wykonane zgodnie z wcześniej opracowaną dokumentacją projektową, wymaganą przepisami Prawa budowlanego i Prawa wodnego, a ich rodzaj oraz miejsce wykonywania nie miało wpływu na stabilność konstrukcji zapory. Dla wykonywanych robót sprawowany był nadzór techniczny przez inspektorów nadzoru posiadających wymagane uprawnienia.

Biorąc pod uwagę niewielki zakres robót, miejsce ich wykonywania oraz powszechnie stosowaną technologię realizowanych prac (również na innych obiektach hydrotechnicznych, gdzie wystąpiła powódź) należy stwierdzić, że nie mogły mieć one wpływu na stabilność konstrukcji zapory i nie mogły przyczynić się w żaden sposób do zniszczenia obiektu.